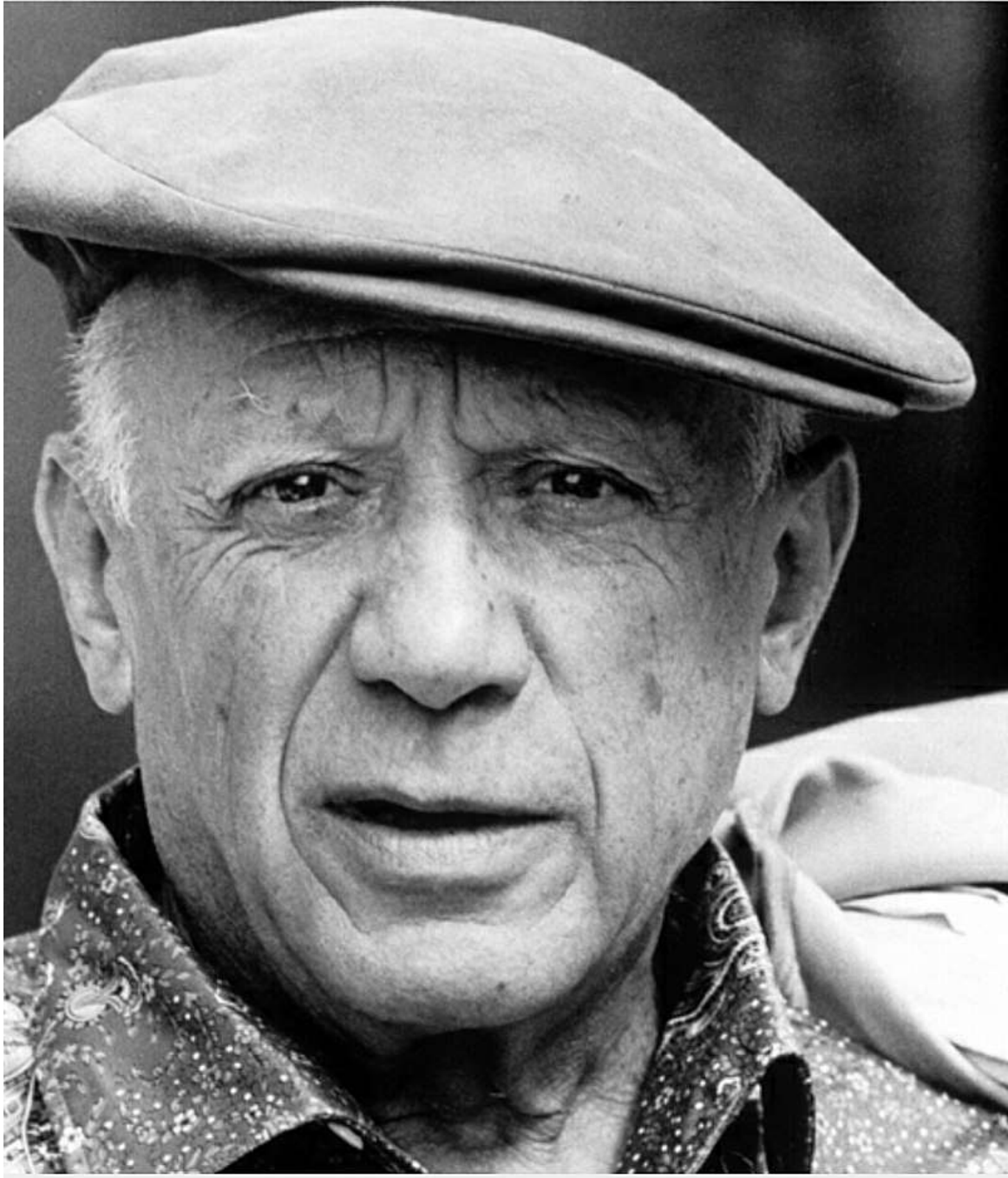

Pablo Picasso

*Pablo Diego José Francisco de Paula
Juan Nepomuceno María de los Remedios
Cipriano de la Santísima Trinidad Mártir
Patricio Ruiz y Picasso (1881 – 1973),
dailininkas, skulptorius, grafikas, teatro
dailininkas, keramikas ir dizaineris*

Pablo Pikasas kartu su **Žoržu Braku** ir **Chuanu Grisū** yra pradininkas **kubizmo**, kuriame trimatis kūnas originaliu būdu vaizduotas kaip kelios sujungtos į visumą plokštumos. Pikasas buvo nepaprastai darbštus. Šiuolaikinio meno muziejaus Niujorke duomenimis Pikasas per visą gyvenimą sukūrė **20 tūkstančių** darbų.

Ekspertai tvirtina, kad Pikasas yra “brangiausias” pasaulyje menininkas: 2008 m. vien tik oficialiai parduota jo darbų už 262 milijonus dolerių. Paveikslas “**Alžyro moterys**”, parduotas 2015 m. už 179 milijonus dolerių, tapo brangiausiu kada nors aukcione parduotu paveikslu.

Alžyro moterys, 1955 m.

Laikraštis **The Times** 2009 m. apklausė 1,4 milijono savo skaitytojų ir “sužinojo”, kad Pikasas yra geriausias paskutinio šimtmečio dailininkas.

Pikaso darbai yra populiariausi tarp paveikslų **vagių**.

Vaikystėje Pikaso motina prieš miegą pasakodavo jam savo pačios kuriamas pasakas. Motina pasakas kurdavo naudodama tą dieną vaiko patirtas emocijas. Vėliau dailininkas sakydavo, kad būtent mamos pasakos paskatino jį kurti naudojant ką tik patirtas emocijas

Dailininko kelias prasidėjo ankstyvojoje vaikystėje, pirmąsias pamokas gaunant iš tėvo, piešimo mokytojo. Būdamas aštuonerių metų, Pikasas sukūrė pirmąjį rimtą paveikslą “**Pikadoras**” su kuriuo nesiskyrė visą gyvenimą

Pikadoras,
1889 m.
Paveikslas
nupieštas
aliejiniais
dažais ant
medinės
cigarų
dėžutės
dangtelio.
Dydis — 24
x 19 cm.

Pikastas sakydavo, kad kiekvienas vaikas yra dailininkas. Tik tai sunku likti dailininku išaugus iš vaiko amžiaus

Šešiolikametis dailininkas išvyko į Madridą ir įstojo į **Karališkąją dailiųjų menų San Fernando akademiją**. Laiką jisai skyrė ne mokymuisi akademijoje, o **Prado** muziejaus lobyno studijavimui, nes klasikinių tradicijų besilaikančioje akademijoje jam buvo ankšta ir nuobodu

Prado muziejus Madride

Prado muziejuje gausu Jeronimo Boscho,
Diego Velaskeso, Francisko Gojos,
Dominiko El Greko, Piterio Breigelio
Vyresniojo, Joachimo Patiniro darbų.

J. Boschas.
Šieno vežimas,
1500 m.

Piteris
Breigelis
Vyresnysis.
Mirties
triumfas,
1560 m.

D.El Grekas.
Riteris su ranka
ant krūtinēs,
1580 m.

D. Velasques. Karaliaus Pilypo IV portretas, 1635 m.

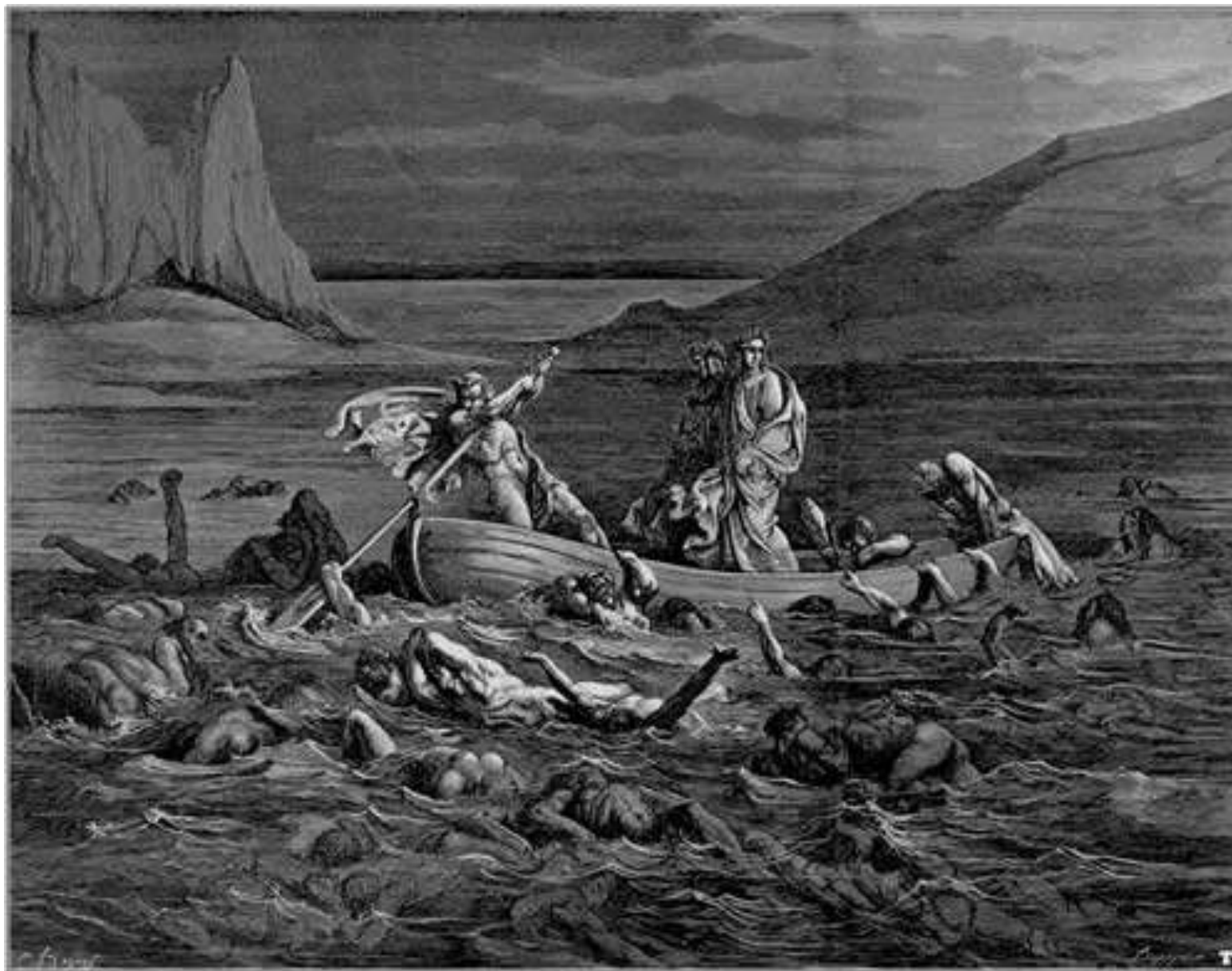
J.Patiniras. Perkėlimas per Stikso upę, 1515 m.

Stiksas (sen.gr. “pabaisa”, lot. *Styx*) — įsikūnijimas pirmąpradžio siaubo ir tamsos, iš ko atsirado pirmieji gyvi padarai, o taip pat mistinės upės personifikacija. Stiksas – viena iš penkių upių (kitos –Leta, Acheronas, Kocitas, Flegetonas), tekančių požeminėje **Aido** karalystėje

Aidas (sen.gr. *Aidis*) — požeminės mirusiųjų karalystės valdovas, vyriausias Krono ir Rėjos sūnus, Dzeuso brolis

Giustavas Dorè. Stikso upē, graviūra, 1861 m.

F.Goja.Kolosas
(Gigantas),
1808 m.

(Gigantas toks
didelis, kad
debesys siekia
tik jo
juosmenį)

Tai vienas žymiausių ne tik Gojos kūryboje, bet ir dailės istorijoje kūrinių. Tarp giganto ir žiūrovo plyti slėnis – masinio paniško bėgimo scena. Ypatingą įtampą sukuria bėgančių jaučių būrys. Netikėtai sustingo pilkas mulas į kairę nuo bėgančių jaučių. Kai kurie ekspertai tvirtina, kad mulas simbolizuoja žmones, nesuprantančius karo baisumų

F. Goja. Laidoti ir tylēti. Iš ciklo “Karo nelaimēs”, 1810-1820 m.

Enterrar y callar.

F.Goja. 1808 m. gegužēs 3 d., 1814 m.

F.Goja. Tiesa mirė (Moteris -Ispanijos Konstitucijos alegorija)

Murió la Verdad.

Pablo
Pikastas.
Gyvenimas,
1903 m.

Paveikslas “**Gyvenimas**” sukėlė daug diskusijų dėl mįslingos kompozicijos. Vyro figūra primena Pikaso draugą **Karlą Kasagemasą**, nusižudžiusį prieš tai, kai Pikasas šį paveikslą sukūrė. Tyrimas rentgenu parodė, kad Pikasas pradžioje pavaizdavo save, o vėliau sukūrė draugo atvaizdą. Kritikai sutinka, kad svarbiausias dalykas paveiksle yra ryžtingas gestas, gal būt, sakantis “**Nelieskite manęs!**”

2003 m. ekspertai pateikė šio paveikslo interpretaciją: paveiksle moteris su kūdikiu yra Pikaso motina, dievinanti sūnų, besidžiaugianti jo, kaip akademinio meno atstovo, pasiekimais, bet sūnus turi išsivaduoti iš motinos globos ir vykdyti naujojo meno atstovo misiją, reikia išsivaduoti ir nuo tos dalies auditorijos, kuri atmeta naujajį meną.

Moteris su
kuodeliu,
1903 m.

Tai socialinės tematikos darbas, bet jis
reiškia ne kaltinimą visuomenei dėl
socialinės nelygybės, o parodo dailininko
požiūrį į varginguosius visuomenės
sluoksnius. Moteris pavaizduota ne jai
įprastoje aplinkoje, o neutraliame fone.
Slegiančią skurdo atmosferą kuria žydra
spalva

Senas elgeta su
berniuku,
1903 m.

Senis ir berniukas įkūnija mažiausiai
apsaugotus žmogaus gyvenimo tarpsnius
— vaikystę ir senatvę. Nors senis aklas, jis
mato visą jų padėties siaubą. Berniukas
senio asmenyje mato vienintelę savo viltį.
Jie vieni visame pasaulyje, niekam
nereikalingi ir tik abipusė meilė padeda
jiems gyventi

Griežtos linijos paveiksle primena skulptūros kūrinį. Detalių nebuvimas tik dar labiau priartina paveikslą prie skulptūros.

Paveikslas sukurtas Pikasui gyvenant Barselonoje. 1903 m. dailininkas persikėlė į Paryžių. Čia paveikslą nupirko Maskvos pirklys – paveikslas eksponuojamas Rusijoje

Paryžiuje dailininkas prisiglaudė vargingiems dailininkams skirtame bendrabutyje. Jo kūryboje prasideda “rožinis laikotarpis”, pakeitęs “žydrajį laikotarpį” – skurdo ir vargo tematiką pakeitė teatro ir cirko tema. Paveiksluose atsirado rožinės ir auksinės spalvos, vaizduojamos šokėjos ir akrobatai, keliaujantys komediantai

Mergaitè ant
rutulio, 1905 m.

“Mergaitę ant rutulio” 1913 m. įsigijo
Rusijos turtuolis **I.Morozovas**. Dabar
paveikslas yra Valstybiniame
vaizduojamojo meno A.Puškinio vardo
muziejuje

Paveikslas vaizduoja klajojančią akrobatų grupę. Paveikslo kompozicija paremta kontrastais. Peizažas – nyki, saulės išdeginta kalvota lyguma, kurią kerta kaimo kelias, kur sustojo keliaujančio cirko vežimas. Antrame paveikslo plane pavaizduota atsitiktinė praeivė su vaiku, šuo ir baltas besiganantis arklys. Nykus fonas yra kontrastas linksmam artistų amatui

Akrobato šeima
su beždžione,
1905 m.

1907 m. Pikasas susipažino su **Žoržu Braku** ir tapo kubizmo pradininku – atmetė natūralizmo tradicijas ir vaizduojamąją pažintinę meno funkciją. Pikasas apsilankė Etnografiniame muziejuje Paryžiuje, kur jo dėmesį patraukė Afrikos, Okeanijos ir Polinezijos burtininkų kaukės. Bevardžiai tolimų kraštų menininkai vaizdavo žmones, kurių veidai – ritualinės kaukės.

“Pačius stipriausius pergyvenimus patyriau, kai man staiga atsivėrė nuostabus grožis skulptūrų, sukurtų nežinomų Afrikos menininkų.”

Avinjono
merginos,
1907 m.

“Avinjono merginos” — pirmas kubizmo periodo Pikaso darbas. Pradžioje paveikslas vadinosi “Filosofinis bordelis” . Pavadinimą “Avinjono merginos” davė rašytojas **Andrė Salmonas**, Pikaso draugas. Kūrinys patraukė Paryžiaus dailininkų dėmesį, kai kurių dailininkų kūrybai padarė įtakos. Pirmą kartą į parodą paveikslas pateko tik 1937 m.

Pikosas daug dėmesio skyrė formų pavertimui geometriniais blokais.

Perspektyva dingsta, Pikaso paveikslai kartais tampa nesuvokiamais rebusais.

Paveiksluose pasirodo natūrmortai, daugiausia su muzikos instrumentais, pypkėmis, tabako dėžutėmis, vyno buteliais – dailininkų gyvenimo XX a. pradžioje atributais

Kompozicijose pasirodo užšifruoti telefono, namų numeriai, mylimųjų vardų, gatvių pavadinimų nuotrupos. Kubistinis Pikaso kūrybos periodas pasibaigė prasidėjus Pirmajam pasauliniam karui, kuris išskyrė Pikasą ir Braką. Tačiau kubizmo apraiškų Pikaso kūryboje pasitaikė iki 1921 m.

Plytų
fabrikas
Tortose,
1909 m.

Paveikslą “**Plytų fabrikas Tortose**” įsigijo rusų kolekcionierius **Sergejus Ščiukinas**. Dabar paveikslas yra Ermitažo nuosavybė

Danieliaus Anri
Konveilerio
portretas,
1910 m.

“**Portrete**” vaizduojamas rašytojas ir dailės galerijos Paryžiuje savininkas. Tai vienas labiausiai mįslingų Pikaso darbų. Rašytojas pozavo 30 seansų. Nežiūrint didelio abstraktumo, Pikasas pateikė keletą detalių: plaukų bangelė, nosis, akys, kaklaryšio mazgas. Galiausiai išryškėjo sėdintis žmogus, pasidėjęs rankas ant kelių.

Britų meno žinovas ir žurnalistas **Džonatanas Džonsas** rašė, kad šis portretas yra didingiausias šiuolaikinio meno šedevras

Akordeonistas,
1911 m.

Reikia daug pastangų, norint įžiūrėti akordeonistą šiame paveiksle. Paveikslo centre pavaizduotas akordeonas, galima pastebėti dumplės ir klavišus bei kairiąją muzikanto ranką. Besišypsantis muzikanto veidas yra pastebima detalė.

1937 m. paveikslas tapo dalimi steigiamo **Saliamono Guggenheimo** muziejaus

*Solomon R.
Guggenheim
(1861-1949)*

Guggenheimas – iš Šveicarijos kilęs
Amerikos žydas, mecenatas, įkūrė fondą
šiuolaikinio meno palaikymui, meno
kolekcijos pagrindą sudarė abstrakcionistų
darbai

1916 m. scenaristas **Žanas Kokto** ir kompozitorius **Erikas Sati** įkalbėjo Pikasą dalyvauti kuriant siurrealistinį rusų baletą **”Paradas”** (Trupe **“Rusų baletas”** sukūrė teatro veikėjas **Sergejus Diagilevas**). Pikasas labai susidomėjo ir energingai dirbo. Diagilevas suprato, kad naujoviškas spektaklis bus tikra provokacija. Taip ir

atsitiko. 1917 m. gegužės 18 d. įvyko pirmasis ir vienintelis spektaklis, kilo baisus skandalas, dėl ko Pikasas dar labiau išpopuliarėjo. Vienas žymus kritikas Pikasą pavadino geometriniu teplioriumi. Diagilevas liko labai patenkintas skandalu, toliau bendradarbiavo su Pikasu, kuris labai susidomėjo teatro reikalais

Pikastas susipažino su rusų balerina **Olga Chochlova**, vedė ją. Iš santuokos 1921 m. gimė sūnus, kuris vėliau tapo Pikaso vairuotoju ir dirbo žymiajam dailininkui visą gyvenimą

Olga Chochlova
(1891-1955)

1925 m. prasidėjo labai sudėtingas Pikaso kūrybos etapas. Dailininko darbuose konvulsijų ir isterijos atmosfera, iracionalus haliucinacijų pasaulis, kažkokie monstrai, išskaidytos dalimis būtybės. Pavyzdžiui, **“Sėdinti besimaudančioji”**

Sédinti
besimaudančioji,
1929 m.

Moteris
raudoname
krėslė, 1929 m.

Figūros ant jūros kranto (Bučinyš), 1931 m.

Moterys buvo svarbiausios Pikaso keistenybių “aukos”. Gal tai buvo dėl to, kad jis blogai sutarė su žmona, o gal dėl to, kad 1932 m. jis susipažino su **Marija Tereza Valter**, o su Chochlova išsiskirti negalėjo, nes nenorėjo dalintis turtu. 1930 m. Pikasas įsigijo pilį, kurią išpuošė savo kūrybos skulptūromis

Marija Tereza
Valter (1909-
1977), Pikaso
pozuotoja ir
meilužė, Pikaso
dukters Majos
motina

Ispanijos pilietinio karo metu Pikasas buvo respublikonų pusėje. 1937 m. balandžio mėnesį italų ir vokiečių aviacija bombardavo nedidelį baskų miestą **Gerniką**, kultūrinį ir politinį baskų tautos centrą.

Per mėnesį Pikasas sukūrė didžiulį paveikslą, kuris buvo eksponuojamas **Pasaulinėje parodoje Paryžiuje.** Kompozicijos centre – žuvęs karys, prie jo bėganti moteris ir sužeistas arklys, verkianti moteris su mirusiu vaiku. Už moters – bulius.

Daug ginčų sukėlė kairiajame viršutiniame paveikslo kampe pavaizduota buliaus galva – bulius abejingai žvelgia į niekur. Jis nesuvokia siaubo. Kai kurie specialistai tvirtina, kad bulius įasmensina fašizmą ir visą pasaulinį blogį.

Kai kurie ispanai bulių (tradicinės ispanų koridos simbolį) traktuoja kaip pačią Ispaniją, kuri nusigrėžė nuo įvykių Gernikoje (užuomina į tai, kad pats **Franciskas Franko** leido bombarduoti Gerniką)

Gernika, 1937 m.(7,8x3,5 m)

Gernika (fragmentas)

Pasaulinėje parodoje toli gražu ne visi lankytojai suvokė “**Gernikos**” prasmę, o viename Madrido žurnale buvo parašyta, kad šis paveikslas yra blogiausia, ką Pikasas sukūrė per visą gyvenimą.

Pasakojama, kad vokiečių okupacijos metais pas Pikasą Paryžiuje atėjo vokiečių karininkai. Ant dailiniko stalo buvo “Gernikos” reprodukcija.

– Tai jūs padarėte?, – paklausė vienas vokietis. – Ne, tai padarėte jūs, – atsakė dailininkas.

Ispanijos komunistų lyderė **Dolores Ibaruri** iš karto labai aukštai įvertino “Gerniką”

Danų dailininkas **Herlufas Bidstrupas** “Gerniką” įvertino kaip žymiausią antikarinį kūrinį.

Po Pasaulinės parodos Paryžiuje
“**Gernika**” buvo eksponuojama keliose
šalyse – daugiausia JAV. Pikasas sakė,
kad norėtų šį paveikslą matyti **Prado**
muziejuje, kur jis ir buvo patalpintas 1981
m., o 1992 m. paveikslas perkeltas į
Karalienės Sofijos muziejų Madride

Vokiečių okupacija neišgąsdino Pikaso –
1940-1944 m. jis gyveno Paryžiuje.

1944 m. Pikasas įstojo į komunistų partiją,
1950 m. nupiešė garsųjį **“Taikos
balandį”**.

Taikos balandėlė, 1949 m.

“Taikos balandėlė” (1949 m.) — vienas labiausiai atpažįstamų pasaulyje taikos simbolių. Šis Pikaso kūrinys tapo **Pasaulinio taikos šalininkų** kongreso, vykusio 1949 m. Paryžiuje ir Prahoje, simboliu

Vizualizacija

Senovėje balandis laikytas vaisingumo simboliu. Žmonės manė, kad balandis neturi tulžies pūslės, o tulžis tais laikais buvo laikoma bjauraus charakterio priežastimi. Rytų šalyse balandis buvo laikomas šventu paukščiu ir dievų pasiuntiniu.

Balandis nutūpė ant **Mahometo** peties,
kaip dieviškasis įkvėpimas

Kinijoje balandis yra senatvės ir išminties
simbolis

JAV ir Didžiojoje Britanijoje karingai
nusiteikusius politikos vadina **vanagais**, o
taikingai – **balandžiais**

Krikščionybėje balandis laikomas **Šventosios Dvasios** simboliu. Biblijoje pasakojama, kad Nojaus išleistas balandis atnešė alyvos šakelę kaip žinią, kad pasaulinis tvanas baigėsi ir pasirodė sausuma. Tai laikoma ženklu, kad **Dievas** atleido žmonėms.

1957 m. Maskvoje vyko **Jaunimo ir studentų festivalis**. Dar 1956 m. Maskvos vykdomasis komitetas priėmė nutarimą atvežti į Maskvą daugybę balandžių, kurių festivalio dalyviai tūkstančiais paleido į dangų

Tarybų Sąjungoje išleistas pašto ženklas

Pablo Pikasas mirė **1973 m.**, palikdamas daugybę meno kūrinių. Kadangi testamentas nebuvo, daug kūrinių po Pikaso mirties atiteko **Prancūzijos** valstybei mokesčių forma.

1958 m. Pikasas pirko viduramžių pilį **Vovenarg**, kurios kieme ir buvo palaidotas.

Antroji Pikaso žmona **Žaklina Pikaso** (1926-1986) nusišovė iš pistoleto ir buvo palaidota šalia Pikaso

Vovenarg pilis, Pikaso amžinojo poilsio vieta

